

IRAKASKUNTZA-GIDA 2023/24

Ikastegia 231 - Psikologia Fakultatea

Zikl. Zehaztugabea

Plana GPSICO20 - Psikologiako Gradua

Ikastaroa 3. maila

IRAKASGAIA

25092 - Neuropsikologiaren eta Psikofarmakologiaren Oinarriak

ECTS kredituak: 6

IRAKASGAIAREN AZALPENA ETA TESTUINGURUA ZEHAZTEA

Neuropsikologiaren eta Psikofarmakologiaren Oinarriak ikasgaia enborreko ikasgaia da, 6 kreditu ECTS dituen guztira eta Psikologiako Gradu 3. mailan ematen da. Ikasgai honen bitartez ikasleak psikologoaren prestakuntzarako premiazkoak diren ezagupen teoriko-praktikoak bereganatzen ditu. Ikasgaia hau gauzatzeko funtsezkoa da ikasleak aurreko kurtsoetan Psikobiologiako beste ikasgai batzuk eginak izatea, hala nola, Jokaera eta Eboluzioa, Jokabide Neurozientziaren Oinarriak, eta Psikologia Fisiologikoa. Ikasgai hauetan bereganaturiko gaitasunek ikasgai honetan gaitasun berriak bereganatzen lagunduko baitute. Ikasgaiaren aurkezten den programak, ezagupen ezberdinak eskainiz, etorkizunerako adituen formakuntzarako lagungarri nahi du izan. Hauen artean, jokaeren, kognizioaren eta emozioen oinarri biologikoen ezagupena. Neurotransmisioan inplikaturiko hainbat fenomeno, farmakozinetika eta farmakodinamika. Farmakoen erabilera patologia ezberdinetan (eskizofrenia, antsietatea, depresioa, nashasmendu bipolarra, Alzheimer). Farmakoen ekintza mekanismoak, efektu terapeutikoak eta 2. mailakok. Bestalde, patologia ezberdinen eragina maila ezberdinetan, organismoan, jokaeran, kognizioan eta emozioetan ezagutzea. Garun patologia ezberdinen (garun infartua, garun tumorea, endekapenezko patologia neurologikoa) epidemiologia, etiologia eta semiologiaren ezagupena. Pazientearen laguntzarako erabiltzen diren ebaluazio eta diagnostiko teknika ezberdinen ezagupena. Ahaztu gabe funtzio kognitiboen neuropsikologia eta bere nahasmenduak. Ikasgaiaren helburua, jendaurrean hitz egitea edo erlazio interpersonalen kudeaketa bezalakoak diren zeharkako gaitasunen garapena ere bada.

GAITASUNAK / IRAKASGAIA IKASTEAREN EMAITZAK

- 1- Prozesu psikologikoetan nahasteak sortzen dituzten mekanismo neurobiologikoak eta nahaste horiekiko tratamenduak deskribatzeko gai izatea.
- 2- Patologia neurologiko tipikoenak definitu eta garun dinamikan, jokabidean eta kognitiboki azal daitezken eraginak ezagutzea.
- 3- Neuroirudien bitartez garun normalak eta hondamena azaltzen dituzten garunen ezaugarri esanguratsuenak ezberdintzea eta neuroirudiek eskaintzen duten garun lesioen kokapena ezagutzea.
- 4- Psikofarmako mota bakoitzaren profil farmakologikoa, bai terapeutikoa eta bai albo ondorioak, bereizteko gai izatea.
- 5- Nahaste psikologiko desberdinentzako gaur egungo tratamendu farmakologiko egokiena ezagutzea.
- 6- Batetik, informazio zehatza bilatzeko, aztertze eta laburbiltzeko, bestetik, ikus-entzunezko materiala eta software zehatzak erabiliz ariketak ebazteko, eta azkenik, kasuak aztertze eta lortu diren erabakiak adierazteko eta defendatzeko gai izatea.
- 7- Txosten Neuropsikologikoa egiteko gai izatea.

EDUKI TEORIKO-PRAKTIKOAK

PROGRAMA TEORIKOA

I. ATALA: PSIKOFARMAKOLOGIAREN OINARRIAK (14 orduko eskola magistralak)

1. Gaia.- Psikofarmakologiari sarrera. (4 gaitasuna lantzen da)

Psikofarmakologiaren aurrekariak. Definizioa eta helburuak. Psikofarmakoen sailkapena. Farmakodinamika. Farmakozinetika.

2. Gaia.- Psikofarmakoen talde nagusiak I: antipsikotikoak, antidepressiboak eta animo-egoeraren orekatzaileak. (1, 4 eta 5 gaitasunak lantzen dira)

Antipsikotikoak: antipsikotiko motak, ekintza mekanismoak. Efektu terapeutikoak eta sekundarioak. Antidepressiboak: antidepressibo motak, ekintza mekanismoak. Efektu terapeutikoak eta sekundarioak. Animo-egoeraren egonkortzaileak: litioa eta antikonbulsioanteak. Ekintza terapeutikoaren oinarriak.

3. Gaia.- Psikofarmakoen talde nagusiak II: antsiolitikoak eta indartzaile kognitiboak. (1, 4 eta 5 gaitasunak lantzen dira)
Antsiolitikoak: Benzodiazepinak. Antsiolitiko serotoninerjikoak eta noradrenergikoak. Antsietateak eragindako nahasteen tratamendu farmakologikoa. Indartzaile kognitiboak. Alzheimerren eritasuna. Tratamendu farmakologikoa.

II. ATALA: NEUROPSIKOLOGIAREN OINARRIAK (21 ordu eskola magistralak)

4. Gaia.- Neuropsikologiaren sarrera eta Metodologia. (3 eta 7 gaitasunak lantzen dira)
Definizioa, agerpena eta garapena Neuropsikologian. Metodo eta teknikak Neuropsikologian.

5.Gaia.‐ Neuropsikologia eta funtzio kognitiboak. (1, 2 eta 3 gaitasunak lantzen dira)
Pertzepzioaren eta Ezagutzaren Neuropsikologia eta bere Nahasteak. Oroimenaren Neuropsikologia eta bere Nahasteak.
Lengoiaren Neuropsikologia eta bere Nahasteak. Arreta eta Funtzio Exekutiboaren Neuropsikologia eta bere Nahasteak.

6.Gaia.‐ Neuropsikologia eta garun‐patologia. (1, 2 eta 3 gaitasunak lantzen dira)
Garun Patología Baskularra. Patologia Tumoral. Traumatismo Kraneo‐Entzefalikoa. Garun Infekzioa. Epilepsia.
Neurogarapenaren Nahastea. Patologia Neurodegeneratiboa.

PROGRAMA PRAKTIKOA

I. ATALA: PSIKOFARMAKOLOGIAREN OINARRIAK

Gelako Praktikak (GP): 2 ordu; Ordenagailu Praktikak (OP): 3 ordu; Tailer ez industrialak (TA): 5 ordu.

1. "Psikofarmakologiari sarrera" (GP, 2 ordu) 1. Astea. Gaitasuna: 1 eta 6. Praktika hau azterketa praktikoan ebaluatuko da.
2. "Sinapsiaren farmakologia" (OP, 2 ordu) 2. Astea. Gaitasunak 1, 4 eta 6. Praktika hau azterketa praktikoan ebaluatuko da.
3. "Antipsikotiko atipikoak" (TA, 2 ordu) 3. Astea. Gaitasunak 1,4, 5 eta 6. Praktika hau azterketa teorikoan ebaluatuko da.
4. "Antidepressiboak: Mirtazapina" (TA, 1 ordu) 4. Astea. Gaitasunak 1, 4, 5 eta 6. Praktika honetan landutako edukiak azterketa teorikoan ebaluatuko dira. Praktika hau azterketa teorikoan ebaluatuko da.
5. "Hipnotikoak: Zolpidem, Fluracepam, Suvorexant" (OP, 1 ordu) 5. Astea. Gaitasunak 1, 4, 5 eta 6. Praktika hau azterketa praktikoan ebaluatuko da.
6. "TDAHren tratamendurako farmakoak: Metilfenidato eta Atomoxetina" (TA, 2 ordu) 6. Astea. Gaitasunak 1, 4, 5 eta 6. Praktika hau azterketa praktikoan ebaluatuko da.

II. ATALA: NEUROPSIKOLOGIAREN OINARRIAK

Gelako Praktikak (GP): 8 ordu; Ordenagailu Praktikak (OP): 5 ordu; Mintegiak (M): 2 ordu.

Praktikak test moduko azterketa baten bidez ebaluatuko dira azterketa garaian.

1. "Neuroanatomiazko Software" (OP, ordu 1) 7. Astea. Gaitasunak: 1, 2 eta 6.
2. "Kasu klinikoaren bideoen behaketa eta eztabaida" (GP, 2 ordu) 8. Astea. Gaitasunak: 1, 2 eta 6.
3. "Kasu klinikoaren bideoen behaketa eta eztabaida" (GP, 2 ordu) 9. Astea. Gaitasunak: 1, 2 eta 6.
4. "The Whole Brain Atlas" (OP, 2 ordu) 10. Astea. Gaitasunak: 1, 2, 3 eta 6.
5. "Ebaluazio Neuropsikologikoa" (GP, 2 ordu) 11. Astea. Gaitasunak: 2.
6. "Kasu klinikoaren azterketa eta txosten Neuropsikologikoa" (GP, 2 ordu) 12. Astea. Gaitasunak: 1, 2, 6 eta 7.
7. "Kasu klinikoaren azterketa eta txosten Neuropsikologikoa" (OP, 2 ordu) 13. Astea. Gaitasunak: 1, 2, 6 eta 7.
8. "Kasu klinikoaren azterketa eta txosten Neuropsikologikoa" (M, 2 ordu) 14. Astea. Gaitasunak: 1, 2, 6 eta 7.

METODOLOGIA

Aurkeztutako helburuak lortzea arren 60 orduko presentziazko eskolak ematen dira. Orduen banaketa holakoa delarik, 35 orduko Eskola Teoriko (T), 2 atal ezberdinetan banaturik 3 gai bakoitzean, 10 orduko Gelako Praktikak (GP), 8 orduko Ordenagailuko Praktikak (OP), 5 orduko Tailer Ez Industrialak (TA) eta 2 orduko Mintegiak (M). Horrez gainera, beharrezkotzat jotzen da ikaslearen 90 orduko lana (ez-presentziakoak, EP), azterketak prestatzeko orduak, tutoretza orduak… etab barne hartuz.

Eskola Teorikoak PowerPoint-eko aurkezpenak erabiliz garatzen dira. Ikasleek aurkezpen hauek eta beste errekurtso bibliografiko eta bideoak… eGelan eskuragarri dituzte ikasgaiaren gaitasun batzuk eskuratzeko helburuarekin. Horrez gain, praktiketarako ikasleek eGelan ere errekurtsoak eskuragarri dituzte. Modalitate praktikoaren arabera ordenagailuak erabiltzen dira (OP) datu basetan egin beharreko bilaketetarako, software anitzen erabilera… Beste modalitate praktikoetan kasu klinikoaren bideoak ikusi, tresna diagnostikoak, rollplaying, paziente neurologikoaren txosten

neuropsikologikoak, irakurketak, eztabaidak, praktika anitzetan banakako lana eta taldekako lana tartekatuz.

IRAKASKUNTZA MOTAK

Eskola mota	M	S	GA	GL	GO	GCL	TA	TI	GCA
Ikasgelako eskola-orduak	35	2	10		8		5		
Horas de Actividad No Presencial del Alumno/a	52,5	3	15		12		7,5		

Legenda: M: Magistrala S: Mintegia GA: Gelako p.
 GL: Laborategiko p. GO: Ordenagailuko p. GCL: P. klinikoak
 TA: Tailerra TI: Tailer Ind. GCA: Landa p.

EBALUAZIO-SISTEMAK

- Azken ebaluazioaren sistema

KALIFIKAZIOKO TRESNAK ETA EHUNEKOAK

- Test motatako proba % 100

OHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Neuropsikologia eta Psikofarmakologiaren Oinarriak ikasgaiaren ebaluazioa azterketa teoriko (%80) eta praktikoa (%20) baten bidez egingo da.

Psikofarmakologiako 1. zatiko eskolak amaitu ostean, azterketa partzial bat egingo da. Ikasleek test motako azterketaren bidez atal teoriko (%80) eta praktikoa (%20) egiteko aukera izango dute.

Azterketa partziala gainditzeko gutxienezko baldintza izango da zati teorikoa gainditzea (8tik 4 puntu lortuz) eta zati praktikoa gainditzea (2tik puntu 1 lortuz). Azterketa praktikoa ikasturtean zehar ikasgelako, ordenagailuko eta tailerretako praktiketan landutako edukiak ebaluatuko ditu eta ikasleak eGelan praktikei buruzko hainbat baliabide izango ditu.

Azken ebaluazioa: Ikasgaiaren bi zatien azterketa teorikoa eta praktikoa egitea (PSIKOFARMAKOLOGIA eta NEUROPSIKOLOGIako atalak), Psikofarmakologiako azterketa partziala gainditu duten ikasleek izan ezik (bakarrik Neuropsikologiako atala egin beharko dutela).

Azterketa praktikoa ikasturtean zehar gelako praktiketan, ordenagailuko praktiketan, tailerretan eta mintegietan landutako edukiak ebaluatuko ditu eta ikasleak eGelan praktikei buruzko hainbat baliabide izango ditu.

Amaierako nota bi aldeen batez besteko haztatua izango da (%40 Psikofarmakologiakoa eta %60 Neuropsikologiakoa), baldin eta azterketa teorikoetan gutxienez 8tik 4ko puntuazioa lortzen bada eta azterketa praktikotan 2tik 1ekoa.

Oharrak:

Ikasgaiaren zati bakarra gaindituz gero, zati hori ikasturte bereko hurrengo deialdirako gordeko da (ekaineko/uztaileko ezohiko deialdirako), baina ez hurrengo ikasturterako.

Azterketara ez aurkeztea nahikoa izango da deialdiari uko egiteko.

EZOHIKO DEIALDIA: ORIENTAZIOAK ETA UKO EGITEA

Ohiko deialdiko ebaluazio-irizpide berdinak izango ditu.

Oharrak:

Zati bat gainditu gabe geratuz gero, nota ez da hurrengo ikasturterako gordeko.

Azterketara ez aurkeztea nahikoa izango da deialdiari uko egiteko.

NAHITAEZ ERABILI BEHARREKO MATERIALAK

NNNNNN

BIBLIOGRAFÍA

Oinarrizko bibliografia

PSIKOFARMACOLOGIAREN OINARRIAK

- ‐Adan, A., Prat, G. (2010). Psicofarmacología. De los mecanismos de acción a las estrategias terapéuticas. Barcelona: Marge Médica Books.
- ‐Aguilar, M.A., Manzanedo, C., Rodríguez‐Arias, M., Miñarro, J. (2010). Psicofarmacología para estudiantes de Psicología. Valencia: Cristobal Serrano.
- ‐Alberca‐Serrano R., López‐Pousa S. (2011). Enfermedad de Alzheimer y otras demencias. 4ª edición. Madrid: Médica Panamericana.
- ‐AMERICAN PSYCHIATRIC ASSOCIATION (2004). Guías clínicas para el tratamiento de los trastornos psiquiátricos. Ars Médica.
- ‐Azanza, J.R. (2009). Guía práctica de farmacología del SNC. Laboratorios Pfizer.
- ‐Bravo, M.F. (2002) Psicofarmacología para psicólogos. Madrid: Síntesis.
- Chappa, H.J. (2011) Tratamiento integrativo del trastorno obsesivo compulsivo. Buenos Aires: Acadia.
- ‐Chinchilla, A. (2008) La depresión y sus mascararas. Madrid: Médica Panamericana.
- ‐Fernández Teruel A. (2008). Farmacología de la conducta. De los psicofármacos a las terapias psicológicas. Barcelona: UAB.
- ‐Fernández Teruel A. (2010). Psicofarmacología. Terapias psicológicas y tratamientos combinados (1). Utilidad comparada en los trastornos mentales. Barcelona: UOC.
- ‐Gabbard, G.O. (2008). Tratamientos de los trastornos psiquiátricos. Tomo I. Barcelona: Ars Médica.
- ‐Gabbard, G.O. (2009). Tratamientos de los trastornos psiquiátricos. Tomo II. Barcelona: Ars Médica.
- Halsband, S.A. y Lamela, C. A. (2011) Controversias en Psicofarmacología. Buenos Aires: Polemos.
- Lorenzo, C. ((2015) Trastorno bipolar. Madrid: Síntesis.
- ‐López‐Muñoz, F. Alamo, C. (2007). Historia de la Psicofarmacología. Tomo I: de los orígenes a la medicina científica: sobre los pilares biológicos del nacimiento de la psicofarmacología. Madrid: Médica Panamericana.
- ‐López‐Muñoz, F. Alamo, C. (2007). Historia de la Psicofarmacología. Tomo II: la revolución de la psicofarmacología: sobre el descubrimiento y desarrollo de los psicofármacos. Madrid: Médica Panamericana.
- ‐López‐Muñoz, F. Alamo, C. (2007). Historia de la Psicofarmacología. Tomo III: La consolidación de la psicofarmacología como disciplina científica: aspectos éticos‐legales y perspectivas de futuro. Madrid: Médica Panamericana.
- Moncrieff, J. (2013) Hablando claro. Una introducción a los fármacos psiquiátricos. Barcelona: Herder.
- ‐Pies, R.W. (2005). Handbook of essential psychopharmacology. American Psychiatric.
- ‐Stolerman, I.P. (2010) Encyclopedia of Psychopharmacology. New York: Springer.
- ‐Stahl, S.M. (2010). Guía del prescriptor. Madrid: Aula Médica.
- ‐Stein, B.J. (2005). Manual clínico de los trastornos de ansiedad. Ars Médica.
- ‐Vazquez‐Barquero, J.L., Herran Gómez, A. (ed.) (2007). Las fases iniciales de las enfermedades mentales. Trastornos de ansiedad. Barcelona: Masson.
- ‐Vazquez‐Barquero, J.L., Ayuso Mateos, J.L. Artal Simón J. (ed.) (2008). Las fases iniciales de las enfermedades mentales. Los trastornos depresivos. Barcelona: Masson.
- ‐Vieta, E. (2009). Novedades en el tratamiento del trastorno bipolar. Barcelona: Ediciones Médicas
- Vieta, E. Y Colom, F. (2014) Convivir con el trastorno bipolar. Madrid: Panamericana.
- ‐Weiner, M.F. y Lipton, A.M. (2005). Demencias. Masson.

NEUROPSIKOLOGIAREN OINARRIAK

- Ardila, A. y Rosselli, M. (2007). Neuropsicología Clínica. Mexico: Manual Moderno.
- Jodar, M. (2013) Neuropsicología. Barcelona: UOC.
- ‐Junqué, C. y Barroso, J. J. (2009). Manual de Neuropsicología. Madrid: Editorial Síntesis.
- ‐ Junqué, C. y Barroso, J. J. (1995). Neuropsicología. Madrid: Editorial Síntesis.
- ‐Kolb, B. (2006). Fundamentos de Neuropsicología Humana. 5ª Edición. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
- Peña-Casanova, J. (2007). Neurología de la Conducta y Neuropsicología. Madrid: Editorial Médica Panamericana.
- Pérez-García M. (coordinador) (2009). Manual de Neuropsicología Clínica. Madrid: Ediciones Pirámide.
- Román-Lapuente, F.; del Pino Sánchez-López, M. y Rabadán-Pardo, M.J. (2012). Tratado de Neuropsicología Clínica. Aplicaciones Clínicas de la Teoría y la Evaluación Neurocognitiva. Estudio de Casos y Autoevaluaciones. Online.
- ‐Tirapu, J., Rios, M. y Maestú, F. (2011). Manual de Neuropsicología. 2ª Edición. Barcelona: Viguera.

Gehiago sakontzeko bibliografia

PSIKOFARMACOLOGIAREN OINARRIAK

- ‐Alberca‐Serrano R., López‐Pousa S. (2011). Enfermedad de Alzheimer y otras demencias. 4ª edición. Madrid: Médica Panamericana.

- Chappa, H.J. (2011) Tratamiento integrativo del trastorno obsesivo compulsivo. Buenos Aires: Acadia.
- ‐Fernández Teruel A. (2008). Farmacología de la conducta. De los psicofármacos a las terapias psicológicas. Barcelona: UAB.
- ‐Fernández Teruel A. (2010). Psicofarmacología. Terapias psicológicas y tratamientos combinados (1). Utilidad comparada en los trastornos mentales. Barcelona: UOC.
- Halsband, S.A. y Lamela, C. A. (2011). Controversias en Psicofarmacología. Buenos Aires: Polemos.
- Lorenzo, C. ((2015) Trastorno bipolar. Madrid: Síntesis.
- Moncrieff, J. (2013) Hablando claro. Una introducción a los fármacos psiquiátricos. Barcelona: Herder.
- ‐Vieta, E. (2009). Novedades en el tratamiento del trastorno bipolar. Barcelona: Ediciones Médicas.
- Vieta, E. Y Colom, F. (2014) Convivir con el trastorno bipolar. Madrid: Panamericana.

NEUROPSIKOLOGIAREN OINARRIAK

- ‐Damasio, A. (2006). El error de Desacartes. Edit. Crítica.
- ‐Gil R., (2007). Neuropsicología. 4ª Edición. Barcelona: Elsevier Masson.
- ‐Goldber, E. (2002). El Cerebro Ejecutivo. Barcelona: Drakontos Crítica.
- ‐Lezak, M.D. (2012). Neuropsychological Assesment. Oxford University Press.
- ‐Maestú, F.; Rios, M. y Cabestrero, R. (2008). Neuroimagen. Técnicas y procesos Cognitivos. Barcelona: Elsevier Masson.
- ‐Ramachandran, V.S. (2012). Lo que el cerebro nos dice: Los misterios de la mente humana al descubierto. Edit. Paidos.
- ‐Sacks, O. (2005). El hombre que confundió a su mujer con un sombrero. Edit. Anagrama.
- ‐Sacks, O. (2002). Un antropólogo en Marte: Siete relatos paradójicos. Edit Anagrama.
- ‐Tirapu, J. y cols (Edit) (2012). Neuropsicología de la corteza prefrontal y las funciones ejecutivas. Barcelona: Viguera.

Aldizkariak

Investigación y Ciencia. Prensa Científica. Barcelona. Mente y Cerebro. Prensa Científica. Barcelona.

Interneteko helbide interesgarriak

- <http://www.med.harvard.edu/AANLIB/home.html>
- www.neurologia.com
- <http://archivosdepsiquiatria.es/>
- www.psiquiatria.com
- www.jano.es
- www.eutimia.com
- <http://www.revneurol.com/index.php>
- <http://neurociencias.udea.edu.co/revista/?action=present>

OHARRAK